Az elkövetővel szemben támasztott kártérítési igény

Portugália

Hogyan követelhetek kártérítést vagy egyéb jogorvoslatot/jóvátételt az elkövetőtől bírósági eljárás (büntetőeljárás) keretében, és kinek kell címeznem a követelésemet?

Portugáliában főszabályként a kártérítési igényt a büntetőeljárás során kell benyújtani. A büntetőeljárás tárgyát képező tényállás egyben a polgári jogi felelősség alapját is képezheti, amennyiben olyan érdekeket sért, amelyek a polgári jog értelmében vett kártérítés tárgyát jelenthetik.

A büntetőeljárásról szóló törvénykönyv (CPP) rögzíti a csatlakozás elvét, amely szerint a bűncselekmény elkövetésén alapuló polgári jogi kártérítés iránti igényt a vonatkozó büntetőeljárásban kell érvényesíteni, és csak a törvényben előírt és a CPPben felsorolt esetekben dönthet külön arról polgári jogi bíróság.

Abban az esetben, ha az áldozat egy európai uniós tagállamban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel, és a szokásos tartózkodási helye szerinti tagállamtól eltérő másik tagállamban elkövetett bűncselekmény áldozatává válik, kártérítési igényét benyújthatja a szokásos tartózkodási helye szerinti államban az ilyen igények vizsgálatáért és elbírálásáért felelős hatósághoz. Az utóbbi továbbítja a kérelmet a bűncselekmény elkövetésének helye szerinti tagállam illetékes hatóságához.

A büntetőeljárás mely szakaszában kell előterjesztenem a kérelmet?

Az áldozatnak a feljelentés megtételekor vagy a nyomozás befejezéséig be kell jelentenie arra vonatkozó szándékát, hogy kártérítési igényt kíván érvényesíteni. Ezután értesítik a vádiratról, és 20 nap áll rendelkezésére, hogy kártérítés iránti igényét benyújtsa.

Még ha nem is nyújtottak be kártérítési igényt, a bíróság hivatalból és figyelembe véve az áldozat körülményeit, elrendelheti, hogy az elkövető térítse meg az áldozat által elszenvedett bizonyos károkat, feltéve, hogy az áldozat nem ellenzi azt.

Az erőszakos bűncselekmények áldozatai a végső határozathozatalt követő egy évig nyújthatnak be kártérítési igényt.

Ha az áldozat kiskorú volt a bűncselekmény elkövetésekor, a nagykorúság elérését vagy a nagykorúvá válást követő egy évig nyújthat be kártérítési igényt.

Mire irányulhat a kérelmem, és hogyan kell azt előterjesztenem (fel kell-e tüntetnem a kár összértékét, és/vagy tételesen fel kell-e sorolnom a veszteségeket, az elmaradt hasznot és kamatokat)?

Kártérítési igény az alábbiak fennállása esetén terjeszthető elő:

vagyoni kár: beleértve a bűncselekmény által okozott veszteségeket (például a kórházi kezelés, konzultációk, gyógyszerek költségei stb.), valamint azokat az előnyöket is, amelyeket az áldozat már nem szerezhet meg (például a keresőképtelenség miatt elmaradt bér),

pszichés károsodás: noha ezek értéke gazdaságilag nem mérhető, pénzügyileg azonban kompenzálható (például az a kár, amely a jólétet, emberi méltóságot, jó hírnevet érinti, és amely a fizikai fájdalmat, a mentális zavart vagy az érzelmi szorongást foglalja magában).

Létezik-e speciális formanyomtatvány az ilyen kérelmekhez?

Nem. A kérelemnek egyszerűen tartalmaznia kell azon tényállás rövid leírását, amelyen a követelés alapul, és meg kell jelölni az elszenvedett veszteségeket és azok értékét.

Mindazonáltal az 5000 eurónál nagyobb összegű követelés esetén bírósági eljárási illetéket kell fizetni, és a kérelmet ügyvédnek kell benyújtania.

Az állam által fizetett kártérítés

Az erőszakos bűncselekmények esetén az állam kártérítési előleget fizet. Külön formanyomtatványt kell kitölteni megjelölve a kért követelés összegét, és meghatározott mellékleteket kell csatolni, úgy mint az áldozatnak vagy a kérelmezőnek (ha nem ő az áldozat) a bűncselekmény elkövetését megelőző évre vonatkozó jövedelemadóbevallása, valamint a formanyomtatványban megjelölt költségeket igazoló dokumentumokat.

A családon belüli erőszak esetében az állam előleget fizet, és külön formanyomtatványt kell kitölteni. Az a) pontban hivatkozott dokumentumokat kell ugyanúgy csatolni.

Milyen bizonyítékokkal kell alátámasztanom a követelésemet?

Az áldozatnak be kell nyújtania valamennyi olyan dokumentumot, amely az elszenvedett veszteségek tekintetében bizonyítékul szolgál (lásd a 1.1. pontot). Tanúkat is kell idézni, akik alátámasztják és megerősítik, hogy az áldozat elszenvedte a követelés tárgyát képező veszteségeket.

Kell-e bírósági illetéket fizetnem, vagy kapcsolódnak-e egyéb költségek a kérelmemhez?

5000 eurónál kisebb összegű követelés esetén nem kell illetéket fizetni, és a kérelmet maga az áldozat is benyújthatja.

Az 5000 eurót meghaladó követelés esetén a kérelmet az áldozatot képviselő ügyvédnek kell benyújtania, és bírósági eljárási illetéket is kell fizetni, feltéve, hogy az áldozat nem részesül költségmentességben.

Az erőszakos bűncselekmények és a családon belüli erőszak áldozatai esetében az előleg megfizetése iránti kérelmet a bűncselekmények áldozatainak védelmével foglalkozó bizottság (CPVC) részére kell megküldeni, és ez esetben az áldozat mentesül a költségek és díjak megfizetése alól.

Ha a bűncselekményt egy másik európai uniós tagállam területén követték el, a kérelem akkor nyújtható be a CPVC részére, ha a kérelmező szokásos tartózkodási helye Portugáliában található.

Részesülhetek-e költségmentességben az eljárás előtt és/vagy az eljárás folyamán? Akkor is, ha nem az eljárás helye szerinti országban élek?

Igen, meghatározott körülmények esetén kérhető költségmentesség.

Az áldozat jogosult jogi tanácsot és iránymutatást kérni az eljárásban betöltött szerepére vonatkozóan.

Ha valamely személy magánfélként kíván az eljárásban részt venni, az eljárás korai szakaszában kell költségmentességet kérnie, vagy akkor, amikor tanúként ügyvéd igénybevételét kívánja, és nem rendelkezik a vonatkozó költségeket fedező pénzügyi eszközökkel.

Költségmentesség kérhető továbbá az alábbiak tekintetében:

a bírósági eljárási illeték megfizetésének teljes vagy részleges elengedése,

az ügyvéd kirendelése és díjának megfizetése,

a bírósági eljárási illeték és az ügyvédi költségek részletekben történő megfizetése.

Megjegyzés: A költségmentesség iránti kérelemre vonatkozóan a társadalombiztosítási hatóság hoz határozatot egy olyan számítási képlet alapján, amely figyelembe veszi a kérelmező eszközeit, bevételét és kiadásait. A költségmentesség iránti kérelmet a társadalombiztosítási szolgálatnál ingyenesen elérhető

formanyomtatványon kell benyújtani. A formanyomtatvány személyesen, faxon, postai úton vagy interneten keresztül is benyújtható, az utóbbi esetben a megfelelő elektronikus formanyomtatvány kitöltésével. A kérelemhez csatolni kell azokat a dokumentumokat, amelyek alátámasztják a kérelmező pénzügyi nehézségét. A határozatot 30 napon belül kell meghozni. E kérelem benyújtása semmilyen költséget nem jelent az áldozat számára.

Melyek azok az esetek, amikor a büntetőbíróság nem fogadja be, vagy elutasítja a kérelmemet?

Ha a bíróság nem ítélte el az elkövetőt a bűncselekmény elkövetése miatt.

Ha az áldozat nem bizonyítja az elszenvedett veszteségeket.

Fellebbezhetek-e az ilyen határozattal szemben, vagy rendelkezésemre áll-e egyéb jogorvoslati/jóvátételi lehetőség?

Igen. Fellebbezéssel megtámadható a határozat, ha az érintett személy magánfélként vett részt az eljárásban.

A hagyományos eszközök (polgári bíróság) is rendelkezésre állnak, ha bármely okból a követelést nem bírálták el.

Amennyiben a bíróság megítélte számomra a kártérítést, hogyan biztosíthatom, hogy az erről szóló határozat az elkövetővel szemben végrehajtásra is kerüljön, és milyen segítséget kaphatok ennek biztosítása érdekében?

Igen. Ha az elkövető nem téríti meg önként a kárt, az áldozat végrehajtást kezdeményezhet, vagyis kérheti a bíróságot a végrehajtás elrendelésére, például a munkabér vagy bankszámla letiltása, ingatlan vagy ingóságok lefoglalása útján az áldozatnak megítélt kártérítés összegéig.

Utolsó frissítés: 28/03/2023

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.